

Pre začiatočníkov: HDP - Výpočet HDP

Táto stránka je súčasťou bloku [Štatistika pre začiatočníkov](#), v rámci Statistics Explained na stránke Eurostatu, kde sú štatistické ukazovatele a [pojmy](#) vysvetlené jednoduchým spôsobom, aby sa svet štatistiky stal zrozumiteľnejším pre žiakov i študentov, ako aj pre všetkých, ktorí majú záujem o štatistiku.

Aký je základ pre výpočet HDP?

HDP je kľúčovým meradlom v širšom rámci ekonomických štatistík, ktoré sa jednoducho označujú ako **národné účty**. Úplný názov záväzných noriem a metód používaných na zostavenie národných účtov v EÚ je Európsky systém národných a regionálnych účtov, ktorý ma skratku ESA. Celosvetová norma Organizácie Spojených národov (OSN) sa nazýva Systém národných účtov (SNA). Tieto normy sa pravidelne aktualizujú, aby odrážali zmeny v ekonomike, ako napríklad technologický alebo finančný vývoj. Posledná verzia z OSN je z roku 2008 a nazýva sa SNA 2008, zatiaľ čo najnovšia verzia z EÚ je z roku 2010 a nazýva sa ESA 2010. Na [webovej stránke Eurostatu](#) sa nachádza aj metodika ESA 2010, kde je možné nájsť podrobnejšie informácie.

HDP nepochádza z jedného zisťovania. V skutočnosti sa národné účty zostavujú tak, že sa zhromažďujú údaje zo širokej škály zdrojov vrátane výberových štatistických zisťovaní podnikov a domácností, ako aj administratívnych zdrojov údajov, ako sú napríklad daňové priznania k DPH (daň z pridanej hodnoty - daň z hodnoty, ktorá sa pridáva k výrobkom, službám). Ďalšie informácie o zdrojoch údajov sú uvedené v [samostatnom článku](#).

Ako sa vypočíta HDP?

HDP možno vypočítať rôznymi spôsobmi a najbežnejšia je produkčná metóda, na ktorú sa ďalej zameriame.

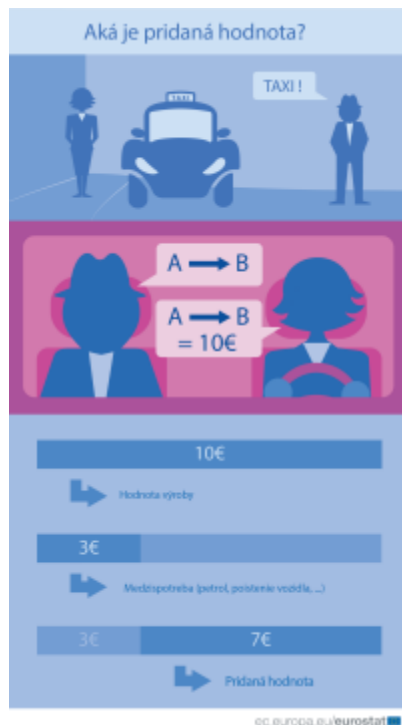
Produkčná metóda : produkčná metóda spočítava **pridanú hodnotu v základných cenách** všetkých odvetví, napríklad poľnohospodárstva, priemyslu, stavebníctva, maloobchodu, bankovníctva, zdravotníctva a ďalších odvetví.

Pridaná hodnota je hodnota tovarov alebo služieb, ktoré boli vyrobené mínus hodnota tovarov a služieb potrebných na ich výrobu (medzis potreba viď rámček 1).

Základnou cenou je suma peňazí, ktoré výrobca tovarov a služieb skutočne dostane a ktoré mu zostanú. Základnou cenou je suma peňazí, ktorú výrobca za svoje tovary a služby skutočne obdržal a ktorú si ponechá

(pozri rámček 2). Pozn.: Nezahŕňa dane z produktov, ktoré výrobca dostáva od kupujúceho (DPH a iné dane z výrobkov, ktoré sú odvádzané štátu), ale zahŕňa všetky dotácie, ktoré výrobca dostáva od štátu ako podporu na zníženie cien.

Rámček 1: Pridaná hodnota

Pridaná hodnota výroby nie je len jednoducho hodnota výrobkov a služieb, ktoré boli vyrobené, ale týka sa toho, koľkododatočnej hodnoty sa vytvorilo pri ich výrobe.

Zjednodušene povedané, je to hodnota vyrobených tovarov a služieb mínus hodnota materiálov a iných tovarov a služieb, ktoré sa spotrebujú (známe ako **medzispotreba**) na výrobu týchto tovarov alebo služieb.

Príklad: Leonie je taxikárka a účtuje zákazníčkovi 10 EUR za cestu a to je **hodnota jej služby**. Aby mohla Leonie poskytovať túto službu, musí zaplatiť za benzín, poistenie vozidla a niekoľko menších položiek, jej náklady na túto cestu sú 3 EUR; toto je jej **medzispotreba**.

Jej pridaná hodnota za túto cestu je hodnota výroby alebo služby mínus náklady na medzispotrebu: 10 EUR - 3 EUR = 7 EUR.

Rámček 2: Základné ceny

Nákup a predaj tovarov a služieb sa oceňuje skutočnou cenou dohodnutou medzi predávajúcim a kupujúcim, inými slovami **trhovou cenou**. V národných účtoch sa však môžu použiť iné ceny v závislosti od toho, ako sa zaznamenávajú dane (peniaze, ktoré musia ľudia alebo podniky zaplatiť vláde) a dotácie (peniaze platené vládou na pomoc alebo podporu podnikov) na výrobky. To, na čo sa sústredíme je **základná cena**.

Základná cena je suma peňazí, ktoré výrobca skutočne dostane a ktoré mu zostanú. Nezahŕňa všetky dane z produktov, ktoré výrobca dostáva od kupujúceho (DPH a iné dane, ktoré sú odvodené štátu), ale zahŕňa akékoľvek subvencie, ktoré výrobca dostáva od štátu ako podporu pre zníženie cien.

Hodnota tovarov a služieb vyrobených v ekonomike sa vyjadruje v **základných cenách** . Po odpočítaní **medzis potreby** sa získa pridaná hodnota v základných cenách.

Zhrnutie : aby sa vypočítalo HDP v trhových cenách **produkčnou metódou** , sčítava sa **pridaná hodnota v základných cenách** . K tomu sa pripočítavajú **dane za tovary alebo služby** , zatiaľ čo subvencie na tovary alebo služby sa odpočítavajú.

Ako už bolo spomenuté, HDP sa dá vypočítať rôznymi spôsobmi, v skutočnosti existujú tri rôzne metódy: vyššie uvedená produkčná metóda, ktorá je najbežnejšia, ako aj ďalšie dve, ktoré sa nazývajú „výdavková“ a „dôchodková“ metóda. Všetky tri metódy by mali viesť k rovnakému výsledku.

Ako často sa HDP vypočítava?

V EÚ sa HDP vypočítava každý rok a nazýva sa **ročné HDP** , ako aj za každý štvrtrok a nazýva sa **štvrtročné HDP** . Niektoré členské štáty EÚ počítajú alebo plánujú počítať **HDP za mesiac** .

Späť k [Štatistika pre začiatočníkov — úvod](#)

Other articles

Súvisiace články v **Statistics 4 beginners**:

-
- [Porovnanie HDP](#)

Súvisiace články v **Statistics Explained**: :

- [Všetky články Statistics Explained o národných účtoch a HDP](#)
- [Národné účty a HDP](#)
- [Základ národných účtov](#)
- [Národné účty – prehľad](#)

Slovník pojmov v **Statistics Explained**: :

- [Hrubý domáci produkt \(GDP\)](#)
- [Pridaná hodnota](#)
- [Medzis potreba](#)
- [Európska únia \(EÚ\)](#)
- [Rezidentskí výrobcovia](#)
- [Spotreba kapitálu](#)
- [Zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach](#)
- [Enviromentálne účty](#)
- [Hrubý národný produkt \(HNP\)](#)
- [Podiel](#)
- [Nadnárodný podnik](#)
- [Štrukturálne fondy](#)

External links

- [Brožúra *To understand economic growth*](#) INSEE France
- [Vizualácia *GDP and me*](#) ONS United Kingdom
- [Vizualácia *HDP*](#) INE Spain
- [Vizualácia *National Accounts*](#) Statistics Finland